

ТОНИ ХОГЛАНД

У ЧЕКАОНИЦИ СА ЛЕНАРДОМ КОЕНОМ

ОТМЕНОСТ

Ни у једном од 3000 писама које је написала између 1930. и 1941,
Вирцинија Вулф не изражава забринутост због величине своје
задњице.

„Добро изгледати”, каже Роберт, „значи бити сноб.
Бити изнад извесних ствари – чак и делова свога тела.”

Олдус Хаксли, на самртној постељи, неспособан да говори,
пише на белом блоку својој жени Евелин, поруку:
„0,1 милиграм мескалина, ИМ.”¹

Она клима главом и доноси му га сат времена касније –
Препричавам ту причу Кет неколико пута, док нисам сигуран
да ме је схватила.

Шећући по Џексон парку, наилазим на огроман храст стар двеста
година,
чије се гломазне, тамне гране шире на све стране, попут јеленског
рога или канделабра.

Застајем и зурим у њега, као у слово неког алфабета који сам
заборавио.

Али ја сам створење које још није научило да чита
– чак ни да обожава, чак ни да живи часно.

---

¹ ИМ – интрамускуларно. (Прим. прев.)

ТРЕЋА ДИМЕНЗИЈА

Иако немам деце, понекад незнанцима причам о својој ћерки;
причам им о њеном научном пројекту за школу.
Причам им колико сам само живаца изгубио
док сам је учио да вози ауто.

Koncallakos – глагол који потиче из сумерског језика;
значи „тајити”, или „бити *скривен*”.
Управо сам то измислио, то за сумерски језик.

Но, зачудо, људи су баш због тога занимљиви.
Кад кажемо: „Она је *недокучива*”, значи да је девет десетина
невидљива.

Бити несагледив управо је оно што човека чини човеком.
Скривени део је наша трећа димензија.

У *Одисеји*, кад Одисеј сретне Атену на жалу,
она је прерушена у пастира, а он у поморца луталицу.
Изводе једно за друго малу позоришну представу.

Кад га упита одакле је, он сместа почне да измишља и лаже.
Тако је навикнут да обмањује,
њему је то попут напињања мишића.

Не знам зашто сам мислио да је паметно
ићи кроз живот скривен.
Мора да сам то покупио током путовања.
Очигледно има неке везе са самоодбраном.
Напросто, склон сам томе да замућујем ивице.

„Сакрије истину праву”, каже један превод са грчког,
и „окрене речи у своју корист.”
„Лукавче”, каже Атина – „Сваштознанче, теби коварстава никад
доста!”²

Чини се као да се малко зацопала у њега.

Одисеј потом наставља своје путовање,
одлази варљивим путем за Итаку;

---

² Прилагођено према преводу Милоша Н. Ђурића, *Одисеја*, XIII певање, Матица српска, Нови Сад 1977. (Прим. прев.)

врдајући десно и лево, и даље прерушен;
клизи по осећају –

као трговац што најскупљу робу чува испод тезге, ван домашаја;
као лопов што одвраћа лице како би избегао надзорну камеру.

АХИЛЕЈ

Ахилеја доносе са бојног поља.
Три четвртине тела застрто је танким зеленим огртачем; извирује
тек крупно голо раме;
лице му је пепељасто и бледожуто.
Његов рат је завршен. Воде га кући.

Оставили су га на носилима наспрам мене
у проширењу испред Радиологије. Кесе са инфузијом лебде му над
главом
попут дечјих балона са хелијумом привезаних узицом за руке.
Свима је јасно да је готов.

Чини се да смо привремено утаборени
на обали оне чувене реке која је текла
кроз Лондон и Детроит, Бангкок и Багдад –
тог Ганга низ који је минуло стотину милиона душа
попут свећа што трепере у измаглици.

Ту су и наши храбри другови: болничар са дредовима из
Бирмингема;
пуначка медицинска сестра с Филипина; Мирон који своју плату
троши на лото;
уплакана родбина. Са шапатам пролазе између нас.

Ахилеју – коначно га прозивају –
и одвозе у засвођену одају
Радиологије хладну као гроб.

Гурају га поред мене. Можда једино ја видим
шест стаситих духова што ступају му уз бокове
и ритмично ударају песницама о штитове.
Пожелим да кажем: *Слуцајите, немојте га сажалеваати! Његова
маџица није мртва!*

И док промиче тако постранце, отвори сиво око,
погледа ме и подигне два прста у знак поздрава
који полако препознајем.

А потом остајем сам,
и сад ја плачем,
самог себе оплакујем.

ПРИМЕРИ ПРАВДЕ

Аспирин,
крек кокаин,
Китсова поезија;
Кетлинино крупно лепо лице –
и *Комунистички манифест*
– то су све средства за ублажавање бола.

Смрт од рака грла
тиранина Цозефа Макартија,
плава врана што једри понад клисуре и гракће;
детенце које вади зрно јужноамеричког пасуља
и гура га међу усне своје мајке
– то су примери правде.

Тренутак кад одеш са журке;
шкрипање смреке високе двадесет пет метара;
час кад дан се гаси
и адвокатица стоји поред свог аута,
скида сунчане наочари и погледа у небо
– то су примери сећања.

Метафора због које се гласно насмејеш.
Топле груди зубне хигијеничарке
прислоњене на твоје ухо
док се нагиње да досегне каменац.

Сан у којем се затекнеш на пучини,
ноћу, на води толико дубокој
да плачеш од страха. А ипак те
та тама не гута
– то су примери среће.

ЛЕГЕНДА

Једног дана бићемо у стању да разумемо језик китова
и чујемо њихову епску песму

о махнитом једноногом човечјем серијском убици
и великом белом јунаку који му је изашао

на мегдан да га погуби или да буде погубљен.
И они су имали свој Холокауст –

до 1930. побијено је толико грбавих китова,
да је изгубљен пут до Јужног океана;

племена су обезглављена,
култура као спона исцепкана.

Једног дана бићемо у стању да разумемо природу
разорене граматике

унутар које проживесмо своје животе,
попут речи што су се удаљиле

од влажности уста.
Вратићемо се у море, ући до врата, и запливати.

Но, чак и тада, биће тема о којима китови
неће разговарати с нама:

о тим планинама испод површине,
мрачним препрекама што их носимо на души;

и том страху од пучине
који нас нагони на дивљаштво и насиље.

У ЧЕКАОНИЦИ СА ЛЕНАРДОМ КОЕНОМ

Док седим у болничкој чекаоници, на пластичној столици,
размишљам о Ленарду Коену и почнем тихо да плачем.
Драго ми је што нико не гледа, јер у свему томе увиђам

детињасто удовољавање жељама – пребацивање властитог
самосажалења
на мртвачки бледог канадског певача ког је један критичар назвао
„водећим светским аутором песама које заговарају самоубиство.”

Па ипак долази негде из дубине, то јецаво
саосећање према Ленарду Коену,
и баш ме брига ако је неискрено, има нечег окрепљујућег

у тим влажним сузама. Осећам како
наводњавам свој прљави живот
нечим чистим и свежим, попут кише, издалека.

А опет, плакање је силовито и чудно и тешко.
Налик потезању нечега из нечег другог
које неће то да пусти,
па га стално повлачи назад уз шиштање и тргање.

С друге стране окна,
у сивом јутру још не пада толико суснежица,
и видим како се скроз доле отварају кишобрани;

плочници полако тамне док их кваси киша,
а таксији јуре кроз помрачину са упаљеним светлима.

Не осећам се баш најбоље у овој чекаоници данас,
али драго ми је да је Ленард Коен ту,
јер имам утисак као да сам напола заглављен

у једној од његових песама –
месту где анђели нису виђени годинама;
где се ружноћа представља с неким враголастим шармом.

У одразу на прозору
видим му лице – боре око уста, влажне црне очи
и она голема закривљена брадва од носа:

вештак за смрт Бога;
мајсторски се дâ скрхати
како би се наново саздао.

Ко би то очекивао?
Ја у болници, са Ленардом Коеном,
и још увек одвећ неук да умрем;

и даље покушавам научити тих неколико основних ствари
пре но што ме однесу у сандуку:

*За ш̄ӣа је добра ш̄ӯџа;
Ш̄ӣа маџӣа може, а ш̄ӣа не може.*
Како радити са том сумњом
да сам сâм одговоран

за пуштање голубице из ковчега.

Превео с енглеског
Ален Беџић